

TANÁRI SEGÉDLET

Napo, a veszélyvadász Első lecke – Kockázatok és veszélyek azonosítása

Napo kockázatos munkahelyen

A „Kockázatos munkahelyen” a munkahelyi veszélyeket és kockázatokat bemutató rövidfilm, amely arra is felhívja a figyelmet, hogy fel kell mérni a kockázatokat, és a kockázatértékelés megállapításai alapján biztonságosabbá és egészségesebbé kell tenni a munkahelyeket. A film áttekinti a veszélyeket és a leggyakoribb munkahelyi kockázatokat, valamint az „Állj meg, gondolkodj és cselekedj!” elvét.

A film igyekszik megvilágítani a veszélyek és a kockázatok közötti különbséget, azt, hogy miként lehet ezeket megszüntetni vagy csökkenteni, továbbá gyakorlati helyzetekben mutatja be ezeket, hogy jobban megértsük a „kockázat” jelentését.

Kockázatértékelés

Célunk, hogy még érhetőbbé tegyük a kockázatértékelést és annak a munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések megelőzésében betöltött jelentőségét. Részletesebben kifejtve a célunk:

- A veszély és a kockázat közötti különbség megvilágítása
- Bevezetést adni a kockázatértékelésbe
- Példákkal szemléltetni, hogy mit értünk ez alatt
- Áthidalni az elmélet és a gyakorlat közötti szakadékot

Miért végezzünk kockázatértékelést?

A kockázatértékelés a sikeres biztonsági és egészségvédelmi irányítás alapja, továbbá a munka balesetek és a foglalkozási megbetegedések csökkentésének a kulcsa. Ha jól alkalmazzák, javíthatja a munkavédelmet – és általában az üzleti teljesítményt.

Mi a kockázatértékelés?

A kockázatértékelés a munkahelyi veszélyekből fakadó egészségi és biztonsági kockázatok értékelésének folyamata. Ez a munkavégzéssel összefüggő összes szempont módszeres vizsgálatát jelenti, figyelemmel a következőkre:

- mi okozhat sérülést vagy kárt,
- kiküszöbölhető-e a veszélyek, és ha nem,
- milyen megelőző vagy védőintézkedéseket tesznek vagy kellene tenni a kockázatok kezelése érdekében.

Jellemző munkahelyi kockázatok (ezek közül több otthon is felmerül):

- Villamos áram
- Tűz
- Szerszámok, különösen a vágóeszközök, például a pengék és kések
- Gépek
- Elcsúszás a padlón, leesés létráról vagy lépcsőről, leesés magasból (pl. állványzatról vagy a tetőről)
- Közlekedés (járműveket, vezetőket vagy gyalogosokat érintő kockázatok)
- Váz- és izomrendszeri megbetegedések (MSD-k) nehéz terhek mozgatása, elforduló mozgás, testtartás (pl. munka képernyő előtt), ismétlődő mozdulatok (pl. munka futószalag mellett) miatt
- Vegyi anyagok – azonnali károsodás belélegzés, égési sérülés vagy bőrirritáció miatt, továbbá hosszú távú hatások, például rák, légzőszervi megbetegedések és allergiák

- Biológiai kockázatok – baktériumok, gombák vagy vírusok, pl. kórházakban, orvosi elemző laboratóriumokban, a légkondicionáló berendezés nem szakszerű karbantartása
- Zaj, vibráció, lézersugárzás, ionizáló sugárzás, elektromágneses mezők, UV-sugarak stb.

A különböző Napo-filmekből sokféle epizód felhasználható e kockázatok többségének bemutatására. (A. táblázat)

A kockázatértékelés öt lépésből álló módszere

Ez a lecke a kockázatértékelés első két lépésére összpontosít: a veszélyek és a kockázatoknak kitett személyek azonosítására, valamint a kockázatok értékelésére és rangsorolására. A másik három lépést a „Napo, a veszélyvadász” 2. leckéje mutatja be.

A következő témákkal a „Napo, a veszélyvadász” „Beavatkozás és megelőzés” című második leckéje foglalkozik: 3. lépés *Döntés a megelőző fellépésről*; 4. lépés *Cselekvés*; 5. lépés *Nyomon követés és felülvizsgálat*.

1. lépés – A veszélyek és a kockázatnak kitett személyek azonosítása

Ne feledje: minden veszélyes lehet – legyen az munkaanyag, felszerelés, munkamódszer vagy gyakorlat –, ami magában hordozza a károkozás lehetőségét.

Néhány ötlet a komoly veszélyek azonosításához:

- sétáljon körbe a munkavégzés helyszínén és vizsgálja meg, mi az, ami kárt okozhat;
- beszéljen a területen dolgozókkal az általuk tapasztalt problémákról;
- gondolja át az egészségre hosszú távon káros dolgokat, mint például a magas zajszint, a káros anyagoknak való kitettség, továbbá a nyilvánvalóbb kockázatok, mint az elcsúszás vagy a felbukás.

Minden veszély esetében világosnak kell lennie, hogy kire lehet ártalmas. Emberek csoportját kell azonosítani, nem személyeket, például „boltban” vagy „könyvtárban dolgozó emberek” vagy a „járókelők”. Egyes csoportok nagyobb kockázatnak lehetnek kitéve, mint mások, például a fogyatékkal élők, a kisgyerekek vagy az idősek. (Lásd a „Napo kockázatos munkahelyen” című film 2. epizódját „Határozzuk meg a veszélyeket!” címmel.)

2. lépés – A kockázatok értékelése és rangsorolása

Ne feledje: a kockázat annak az esélye – legyen az kicsi vagy nagy –, hogy valaki megsérül a veszély miatt.

A következő lépés az egyes veszélyekből eredő kockázatok értékelése. Itt az alábbiakat érdemes átgondolni:

- milyen valószínűséggel okoz ez a veszély károsodást;
- várhatóan milyen komoly ez a károsodás;
- a munkavállalók milyen gyakran (és mennyien) vannak ennek kitéve.

Nincs szükség szakértelemre vagy bonyolult technikákra, egy mérlegelésen alapuló eljárás megfelelő a legtöbb munkahelyi veszély vagy tevékenység megvizsgálására. Ezek között vannak olyan tevékenységek, amelyekkel nem járnak komoly veszélyek, vagy olyan munkahelyek, ahol a kockázatok jól ismertek vagy megfelelően azonosítottak. A kockázatokat rangsorolni kell, és ebben a sorrendben kell őket kezelni.

Az első helyre rangsorolják azokat a kockázatokat, amelyek súlyos baleseteket okoznak (pl. magasból való leesés), valamint azokat, amelyek nagy valószínűséggel baleseteket okoznak (pl. csúszós vagy megrongálódott padló). (Lásd a „Napo kockázatos munkahelyen” című film „Mérjük fel a kockázatokat!” című epizódját.)

A. táblázat

Kockázat	Film	Jelenet
Közúti balesetek		
Elüti egy jármű	Napo – Biztonságosan a munkahelyen	6. Külön-külön
Sietség vagy koncentráció hiánya	Napo takarít	1. Tervváltozás
Fáradtság és sietség	Napo – Biztonságos karbantartás!	5. Gyorsan, gyorsan...
Nagy sebesség és rejtett kockázatok	Napo kockázatos munkahelyen	5. Veszélyes kombináció

Tűz		
Tűz	Napo – Veszély: vegyi anyagok!	3. Gyúlékony
Tűz	Figyelemfelkeltő jelzések	2. Tiltó jel – Tilos a dohányzás
Tűz	Figyelemfelkeltő jelzések	4. Menekülési jel – Vészkijárat
Tűz	Figyelemfelkeltő jelzések	5. Tűzvédelmi jel – Tűzoltó készülék

Villamos áram		
Villamos áram	Napo „Biztonságban a munkahelyen és azon kívül”	Az a rész, amikor Napo előkészületeket tesz, hogy a diszkófények működjenek

Gépek		
Gépek	Napo kalandjai	5. Megfelelő védelem a megfelelő időpontban
Gépek	Napo kockázatos munkahelyen	1. Vigyázat, veszély!

Zaj		
Zajexpozíció	Elég a zajból!	Teljes film

Vegyi anyagok		
Vegyi anyagok kockázatai	Napo – Veszély: vegyi anyagok!	Teljes film

Elcsúszás és leesés		
Elcsúszás kockázata	Napo kalandjai	1. A jelzések fontossága
Leesés lépcsőről	Napo kalandjai	2. Jelezni nem elég
Leesés lépcsőről	Napo „Biztonságban a munkahelyen és azon kívül”	Az a jelenet, amikor Napo tárgyakkal megrakva a lépcsőn áll
Magasból való leesés	Napo – Biztonságosan a munkahelyen	2. Esésvédelem
Leeső tárgyak	Napo – Biztonságosan a munkahelyen	1. Biztonságban építkezni!

Kézi mozgatás		
Nehéz terhek	Napo – Biztonságosan a munkahelyen	5. Hátfájás
Nehéz terhek	Napo – Legyen könnyebb a teher!	3. Oszd meg és uralkodj!
Nehéz terhek	Napo – Legyen könnyebb a teher!	10. Tartsd szorosan!
Nehéz terhek	Napo – Legyen könnyebb a teher!	6. A párbaj
Rossz testtartás	Napo – Legyen könnyebb a teher!	5. Radikális ergonómia
Rossz testtartás	Napo – Legyen könnyebb a teher!	8. Gondolj a mozgásra!

Rezgések		
Rezgések	Napo – Legyen könnyebb a teher!	4. Rossz a rezgés

A „Napo, a veszélyvadász” második leckéje a kockázatértékelés másik oldalát mutatja be: a beavatkozást és a megelőzést.

Ezt a tanári forrásanyagot az EU-OSHA a Napo-konzorciummal konzultálva készítette el. A konzorcium tagjai: a HSE (Egyesült Királyság), a DGVU (Németország), az INAIL (Olaszország), az INRS (Franciaország), a SUVA (Svájc) és az AUVA (Ausztria).

